

FIȘA DISCIPLINEI**1. Date despre program**

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de DREPT
1.3 Departamentul	Departamentul interdisciplinar Centrul de Studii Europene
1.4 Domeniul de studii	Drept
1.5 Ciclul de studii	II - Master
1.6 Programul de studii / Calificarea	Drept european

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Drept constituțional european						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. dr. Marius Balan						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. dr. Marius Balan						
2.4 An de studiu	1	2.5 Semestru	1	2.6 Tip de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3. seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					Ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					50
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					50
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					41
Tutoriat					1
Examinări					2
Alte activități.....					-

3.7 Total ore studiu individual	144
3.8 Total ore pe semestru	200
3.9 Număr de credite	8

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	Drept constituțional și instituții politice
4.2 De competențe	Cunoașterea noțiunilor și instituțiilor de teorie a dreptului Cunoașterea noțiunilor de drept public Cunoașterea noțiunilor și instituțiilor de drept european

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Nu este cazul
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Nu este cazul

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C.1. Cunoașterea aprofundată și utilizarea adecvată a conceptelor, teoriilor, paradigmelor și metodologiilor din domeniul juridic</p> <p>C.2. Utilizarea adecvată a limbajului specific în comunicarea cu medii profesionale diferite</p> <p>C.3. Aplicarea legislației românești, a legislației europene și a celorlalte instrumente juridice internaționale</p> <p>C.4. Aplicarea cunoștințelor necesare în culegerea datelor și informațiilor referitoare la o problemă de drept concretă și utilizarea criteriilor de incidență specifice.</p> <p>C.5. Interpretarea și corelarea informațiilor juridice pentru a emite soluții specifice fiecărei poziții profesionale: avocat, magistrat, jurist, funcționar public etc..</p> <p>C.6. Utilizarea legislației în vigoare, a aparatului conceptual și metodologic în analiza situațiilor juridice, în încadrarea lor corectă din punct de vedere juridic și în soluționarea lor</p>
Competențe transversale	<p>CT.1. Identificarea și realizarea sarcinilor profesionale în mod eficient și responsabil, cu respectarea regulilor deontologice specifice domeniului</p> <p>CT.2. Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă individuală, precum și în echipă cu respectarea profilului profesional și a palierele ierarhice</p> <p>CT.3. Utilizarea eficientă a resurselor de comunicare și a surselor de informare și de formare profesională asistată, atât în limba română, cât și într-o limbă străină de circulație internațională</p> <p>CT.4. Redactarea corectă a înscrisurilor specifice practicii juridice, cu gestiunea judicioasă a terminologiei, a regulilor de formă și a motivării.</p> <p>CT.5. Susținerea orală a unei opinii juridice; identificarea și formularea de nuanțe raportat la specificul poziției procesuale.</p>

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general	<p>Cursul va urmări identificarea și asimilarea instituțiilor dreptului european în contextul procesului de constituționalizare a UE cu luarea în discuție, actualizarea sau redefinirea unor principii și noțiuni cheie ale teoriei statului și constituției</p>
7.2. Obiectivele specifice	<p>La finalizarea cu succes a acestei discipline, studenții vor fi capabili să:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Definească o serie de noțiuni specifice (constituție, federalism, stat de drept, drepturi fundamentale);▪ Explice rolul și relevanța conceptelor constituționalismului liberal clasic în contextul integrării europene;▪ Explice necesitatea și limitele redefinirii conceptelor cheie ale constituționalismului clasic;▪ Descrie modul în care exigențele statului de drept sunt satisfăcute în cadrul instituțiilor Uniunii Europene;▪ Analizeze implicațiile constituționale în dreptul intern ale procesului de constituționalizare la nivelul UE;▪ Analizeze efectele evoluției dreptului constituțional al statelor membre asupra procesului de constituționalizare a UE;

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Aspecte metodologice ale dreptului constituțional european;	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Philipp Dann, <i>Thoughts on a Methodology of European Constitutional Law,</i>

2.	Globalizarea, integrarea europeană și democrația;	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Armin von Bogdandy , <i>Globalization and Europe: How to Square Democracy, Globalization, and International Law</i> ,
3.	Concepte cheie ale constituționalismului european;	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Georg Nolte (ed.), <i>European and US Constitutionalism</i> , Genoveva Vrabie (ed.), <i>L'Évolution des concepts de la doctrine classique de droit constitutionnel et la nécessité de le repenser ou d'en créer de nouveaux</i> ,
4.	Separația și echilibrul puterilor;	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Armin von Bogdandy , Jürgen Bast (eds). <i>Principles of European Constitutional Law</i> .
5.	Statul de drept și domnia legii;	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Armin von Bogdandy , Jürgen Bast (eds). <i>Principles of European Constitutional Law</i> .
6.	Suveranitatea națională și deschiderea spre cooperarea internațională și supranațională;	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Armin von Bogdandy , Jürgen Bast (eds). <i>Principles of European Constitutional Law</i> .
7.	Puterea constituantă, demos-ul european și constituționalizarea;	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Dieter Grimm , <i>Defending Sovereign Statehood against Transforming the European Union into a State</i>
8.	Federalismul și asociația de state;	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Armin von Bogdandy , Jürgen Bast (eds). <i>Principles of European Constitutional Law</i> .
9.	Contenciosul constituțional;	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Matthias Wendel , <i>Lisbon before the Courts: Comparing Perspectives</i> ,

10.	Statutul individului în dreptul european;	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Armin von Bogdandy, Jürgen Bast (eds). <i>Principles of European Constitutional Law</i> .
11.	Cetățenia europeană;	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Armin von Bogdandy, Jürgen Bast (eds). <i>Principles of European Constitutional Law</i> .
12.	Drepturile și libertățile fundamentale: noțiuni generale;	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Armin von Bogdandy, Jürgen Bast (eds). <i>Principles of European Constitutional Law</i> .
13.	Drepturile și libertățile fundamentale: catalogul drepturilor;	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Armin von Bogdandy, Jürgen Bast (eds). <i>Principles of European Constitutional Law</i> .
14.	Constituția socială și economică.	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Armin von Bogdandy, Jürgen Bast (eds). <i>Principles of European Constitutional Law</i> .

Bibliografie

Referințe principale:

Victor Duculescu, Constanța Călinoiu, *Drept constituțional european*, Editura Lumina Lex, București, 2008;

Marius Balan, *Drept constituțional și instituții politice*, vol. 1. *Teoria generală a statului și a constituției. Constituția română în context european*, Editura Hamangiu, București, 2015;

Dieter Grimm, *Constitutionalism: Past, Present, and Future*, Oxford University Press, Oxford, New York (Oxford Constitutional Theory), 2016;

Maurice Adams, Anne Meuwese and Ernst Hirsch Ballin (eds.), *Constitutionalism and the Rule of Law: Bridging Idealism and Realism*, Cambridge University Press, Cambridge, New York, 2017;

Robert Schütze, *Drept constituțional al Uniunii Europene*, Editura Universitară, București, 2012;

Armin von Bogdandy, *Globalization and Europe: How to Square Democracy, Globalization, and International Law*, în "European Journal of International Law", vol. 15 (2004), pp. 885-906;

Armin von Bogdandy, Jürgen Bast (eds). *Principles of European Constitutional Law*. Oxford: Hart Publishing, 2nd edition 2009;

Georg Nolte (ed.), *European and US Constitutionalism*, Cambridge, New York, Cambridge University Press, 2005;

Marius Balan, *La souveraineté d'État et l'intégration européenne*, în **Genoveva Vrabie** (ed.), *L'Évolution des concepts de la doctrine classique de droit constitutionnel et la nécessité de le repenser ou d'en créer de nouveaux*, Institutul European, Iași, 2007, pp. 33-54;

Dieter Grimm, *Defending Sovereign Statehood against Transforming the European Union into a State*, în "European Constitutional Law Review", vol. 5, Nr. 3 (2009), pp. 353-373;

Philipp Dann, Michał Rynkowski (eds.), *The Unity of the European Constitution*, Springer, Berlin, Heidelberg, New York, 2006 (Beiträge zum ausländischen öffentlichen Recht und Völkerrecht, 168);

Philipp Dann, *Thoughts on a Methodology of European Constitutional Law*, în *ibidem*, pp. 37-59;

Laurent Pech, 'A Union Founded on the Rule of Law': *Meaning and Reality of the Rule of Law as a Constitutional Principle of EU Law*, în "European Constitutional Law Review", vol. 6, Nr. 3 (2010), pp. 359-

386;

Wim Robool, *Twilight of the European Monarchy*, în “European Constitutional Law Review”, vol. 7, Nr. 2 (2011), pp. 273-287;

Antje Wiener, *The Invisible Constitution of Politics: Contested Norms and International Encounters*, Cambridge, New York, Cambridge University Press, 2008;

Matthias Wendel, *Lisbon before the Courts: Comparing Perspectives*, în “European Constitutional Law Review”, vol. 7, Nr. 1 (2011), pp. 96-137;

Wolfgang Weiß, *Human Rights in the EU: Rethinking the Role of the European Convention on Human Rights After Lisbon*, în “European Constitutional Law Review”, vol. 7, Nr. 1 (2011), pp. 64-95;

Bruno De Witte, *Euro Crisis Responses and the EU Legal Order: Increased Institutional Variation or Constitutional Mutation?*, în “European Constitutional Law Review”, vol. 11, Nr. 3 (2015), pp. 434-457;

Stephen Brittain, *The Relationship Between the EU Charter of Fundamental Rights and the European Convention on Human Rights: an Originalist Analysis*, în “European Constitutional Law Review”, vol. 11, Nr. 3 (2015), pp. 482-511;

Referințe suplimentare:

Armin von Bogdandy, *The European constitution and European identity: text and subtext of the Treaty establishing a Constitution for Europe*, în “International Journal of Constitutional Law”, vol. 3, Nr. 2 & 3 (2005), pp. 295-315;

Armin von Bogdandy, *The European Union as Situation, Executive, and Promoter of the International Law of Cultural Diversity – Elements of a Beautiful Friendship*, în “European Journal of International Law”, vol. 19 (2008), pp. 241-275;

Philipp Dann, **Michał Rynkowski** (eds.), *The Unity of the European Constitution*, Springer, Berlin, Heidelberg, New York, 2006 (Beiträge zum ausländischen öffentlichen Recht und Völkerrecht, 168);

Artur Kozłowski, *Comment on Philipp Dann, Some Remarks on the Methodology of “Constitutional Law” of the European Union*, în *ibidem*, pp. 60 și urm.;

Nils Petersen, *The Democracy Concept of the European Union: Coherent Constitutional principle or Prosaic Declaration of Intent?*, în *ibidem*, pp. 99 și urm.

Michael O’Neil, *The Struggle for the European Constitution: A Past and Future History*, Routledge, London and New York, 2009;

Jean-Claude Piris, *The Constitution for Europe : A Legal Analysis*, Cambridge, New York, Cambridge University Press, 2006;

8.2	Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Aspecte introductive	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative
2.	Democrația și integrarea europeană	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative
3.	Evoluția noțiunii de constituție	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative; spețe;
4.	Delegarea legislativă și separația puterilor	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative; spețe;

5.	Consecințe practice ale consacării constituționale a principiului statului de drept	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative; spețe;
6.	Suveranitatea națională și integrarea europeană	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative; spețe;
7.	Implicații practice ale doctrinei puterii constituante	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative; spețe;
8.	Repere constituționale ale federalismului	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative; spețe;
9.	Controlul jurisdicțional al constituționalității legilor	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative; spețe;
10.	Individul ca subiect de drept în raporturile de drept public	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative; spețe;
11.	Drepturile cetățenilor europeni	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative; spețe;
12.	Consacrarea constituțională a drepturilor fundamentale	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative; spețe;
13.	Drepturi fundamentale opozabile instituțiilor UE și mecanisme de protecție a acestora	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative; spețe;
14.	Constituția social-economică și drepturile fundamentale	Problematizarea; expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Texte normative; spețe;

Bibliografie

Revista "Dreptul"

"Revista Română de Drept European"

"International Journal of Constitutional Law" (accesibilă On-line)

"German Law Journal" (accesibilă On-line)

"European Constitutional Law Review" (acces limitat);

<http://curia.europa.eu>

Site-ul Curții Constituționale a României (www.ccr.ro), cu legături utile către site-urile altor curți constituționale europene;

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Deși caracterul cursului este unul teoretic, nu sunt omise elementele de ordin practic, orientate în direcția formării deprinderilor specifice profesiilor juridice (avocat, judecător, procuror), oferind formarea profesională în acord cu standardele specifice asociațiilor profesionale și organismelor de profil (UNBR, CSM, UCCJR). Prin formarea deprinderii de a raționa clar și de a înțelege raționamentele juridice specifice mai multor sisteme de drept, cursanții vor avea posibilitatea de a comunica și coopera eficient atât în cadrul instituțiilor europene, cât și cu ocazia contactelor profesionale sau academice cu colegi din alte sisteme de judicare.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	Examen scris		50 %
10.5 Seminar/ Laborator	Prezentare orală Referat sau prezentarea unei spețe		25 % 25%
10.6 Standard minim de performanță			
Identificarea și explicarea conceptelor fundamentale ale constituționalismului; Identificarea factorilor ce impun redimensionarea conceptelor constituționalismului clasic; Explicarea rolului instituțiilor UE în mecanismul de control și echilibru al puterilor la nivel european; Evidențierea raporturilor între mecanismele jurisdicționale europene și contenciosul constituțional din statele membre;			

Data completării:
01.10.2018

Titular de curs:
Conf. dr. Marius Balan

Titular de seminar:
Conf. dr. Marius Balan

Data avizării în departament

Director de departament
Prof. dr. Gabriela Pascariu

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Drept
1.3 Departamentul	Departamentul interdisciplinar Centrul de Studii Europene
1.4 Domeniul de studii	Drept
1.5 Ciclul de studii	Master, ciclul II de studii
1.6 Programul de studii / Calificarea	DREPT EUROPEAN

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Drept european M1: Izvoare si ordine juridica; M2: Drept institutional european						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. dr. Emanoil Corneliu Mogîrzan						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. dr. Emanoil Corneliu Mogîrzan						
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestru	I	2.6 Tip de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3. seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					45
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					45
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					41
Tutoriat					1
Examinări					2
Alte activități.....					10
3.7 Total ore studiu individual					144
3.8 Total ore pe semestru					200
3.9 Număr de credite					8

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	Nu este cazul
4.2 De competențe	Cunoașterea noțiunilor și a instituțiilor dreptului

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Nu este cazul
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Nu este cazul

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C.1. Cunoașterea aprofundată a instituțiilor Uniunii Europene, a organizării și funcționării lor, precum și a relațiilor dintre acestea C.2. Cunoașterea modului în care statul român și reprezentanții cetățenilor români participă și contribuie la funcționarea instituțiilor Uniunii C.3. Cunoașterea categoriilor de izvoare ale Uniunii și a raporturilor dintre acestea C.4. Cunoașterea relațiilor dintre ordinea juridică a Uniunii Europene și ordinea juridică a statelor membre C.5. Cunoașterea mecanismelor de control jurisdicțional din dreptul Uniunii Europene C.6. Interpretarea și aplicarea normelor Uniunii Europene pentru soluționarea de spețe
Competențe transversale	CT.1. Identificarea și realizarea sarcinilor profesionale în mod eficient și responsabil, cu respectarea regulilor deontologice specifice CT.2. Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă individuală, precum și în echipă CT.3. Utilizarea eficientă a resurselor de comunicare și a surselor de informare și de formare profesională asistată, atât în limba română, cât și într-o limbă străină de circulație internațională CT.4. Susținerea unor opinii juridice în vederea soluționării unor spețe de drept al Uniunii Europene, din perspectiva părților litigante și a judecătorului național

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general	Pentru masteranzii care nu au studiat anterior dreptul european sau dreptul Uniunii Europene, disciplina asigură familiarizarea cu specificul dreptului Uniunii Europene. În același timp, cursul se adresează masteranzilor care au cunoștințe prealabile în domeniu, urmărind să le dezvolte și să le aprofundeze.
7.2. Obiectivele specifice	La finalizarea studiului acestei discipline, masteranzii vor fi capabili: <ul style="list-style-type: none">▪ să explice și să descrie organizarea și funcționarea instituțiilor politice ale Uniunii Europene, precum și relațiile dintre acestea▪ să înțeleagă modul în care reprezentanții statului și ai cetățenilor români în instituțiile Uniunii pot contribui la funcționarea acestora, precum și la influențarea acestora în sensul intereselor societății românești și să formuleze soluții pentru îmbunătățirea acestor direcții de acțiune▪ să analizeze izvoarele de drept ale Uniunii Europene, ierarhia acestora, relațiile cu dreptul național al statelor membre.▪ să înțeleagă statutul de cetățean european▪ să analizeze competențele Uniunii Europene▪ să explice mecanismele de control jurisdicțional în dreptul Uniunii Europene▪ să interpreteze și să aplice normele Uniunii Europene▪ să susțină opinii juridice în soluționarea unor spețe de drept ale Uniunii Europene, din perspectiva părților litigante și a instanței naționale sau a Uniunii Europene▪ să acționeze pentru a proteja în fața instanței drepturile subiective izvorâte din dreptul Uniunii

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Consiliul Europei. Instituirea Comunităților Europene și evoluția Comunităților Europene	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs

2.	Instituirea și evoluția Uniunii Europene Metode propuse pentru construcția europeană. Integrarea europeană	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
3.	Comisia Europeană	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
4.	Consiliul Uniunii Europene	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
5.	Consiliul European	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
6.	Parlamentul European. Procedurile legislative în dreptul Uniunii Europene. Ombudsmanul european	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
7.	Izvoarele dreptului Uniunii Europene (I) 1. Izvoarele dreptului Uniunii Europene. Generalități 2. Dreptul originar sau primar 3. Dreptul derivat. Generalități. Clasificare. Acte legislative, acte delegate, acte de punere în aplicare 4. Actele numite obligatorii de drept derivat 5. Actele numite neobligatorii de drept derivat 6. Actele atipice (nenumite, non-standard) de drept derivat	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
8.	Izvoarele dreptului Uniunii Europene (II) 7. Dreptul internațional ca izvor al dreptului Uniunii Europene 8. Izvoarele nescrise 9. Ierarhia izvoarelor de drept al UE	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
9.	Relațiile dintre ordinea juridică a Uniunii Europene și ordinea juridică a statelor membre. Primat, aplicabilitate imediată, efect direct, efect indirect	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
10.	Cetățenia europeană și competențele Uniunii Europene	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
11.	Constituirea, organizarea și funcționarea Curții de Justiție a Uniunii Europene. Competența Curții de Justiție a Uniunii Europene	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
12.	Chestiunea prejudicială. Colaborarea dintre instanțele naționale și Curtea de Justiție	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs

13.	Acțiunea în anulare în dreptul Uniunii Europene. Excepția de nelegalitate	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
14.	Răspunderea statelor membre pentru încălcarea dreptului Uniunii Europene	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs

Bibliografie**Referințe principale:**

1. P. Craig, G. De Burca, *Dreptul Uniunii Europene*, Ed. Hamangiu, 2017
2. R. Schütze, *Dreptul constitutional al Uniunii Europene*, Ed. Universitară, 2013
3. Alina Kaczorowska, *European Union Law*, Routledge, 2013
4. Marianne Dony, *Droit de l'Union européenne*, 4e édition revue et augmentée, Editions de l'Université de Bruxelles, Bruxelles, 2012
5. G. Isaac, M. Blanquet, *Droit général de l'Union européenne*, ed. Dalloz-Sirey, coll. Sirey-Université, 10e édition, 2012
6. Jean Paul Jacqué, *Droit institutionnel de l'Union européenne*, 6e édition, Dalloz, Paris, 2010

Referințe suplimentare:

1. Damian Chalmers ș.a., *European Union Law*, 2nd edition, Cambridge Univ. Press, 2010
2. Anthony Arnall, *The European Union and Its Court of Justice*, Oxford Univ. Press, 2006

8.2	Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1	Evoluția integrării europene (I)	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
2	Evoluția integrării europene (II)	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
3	Comisia Europeană	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
4	Consiliul Uniunii Europene	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
5	Consiliul European	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
6	Parlamentul European. Procedurile legislative. Ombudsmanul european	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
7	Izvoarele dreptului Uniunii Europene (I) 1. Dreptul originar sau primar 2. Dreptul derivat. Generalități. Clasificare. Acte legislative, acte delegate, acte de punere în aplicare	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
8	Izvoarele dreptului Uniunii Europene (II)	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice,	2 ore Note de curs

	1. Dreptul internațional ca izvor al dreptului Uniunii Europene 2. Izvoarele nescrise 3. Ierarhia izvoarelor de drept al UE	conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	Documente juridice Texte normative
9	Relațiile dintre ordinea juridică a Uniunii Europene și ordinea juridică a statelor membre	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
10	Cetățenia europeană și competențele Uniunii Europene	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
11	Constituirea, organizarea și funcționarea Curții de Justiție a Uniunii Europene. Competența Curții de Justiție a Uniunii Europene	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
12	Chestiunea prejudicială. Colaborarea dintre instanțele naționale și Curtea de Justiție	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
13	Acțiunea în anulare în dreptul Uniunii Europene. Excepția de nelegalitate	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
14	Răspunderea statelor membre pentru încălcarea dreptului Uniunii Europene	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative

Bibliografie

P. Craig, G. De Burca, *Dreptul Uniunii Europene*, Ed. Hamangiu, 2017

R. Schütze, *Dreptul constituțional al Uniunii Europene*, Ed. Universitară, 2013

Alina Kaczorowska, *European Union Law*, Routledge, 2013

Anthony Arnall, *The European Union and Its Court of Justice*, Oxford Univ. Press, 2006

Accesul la dreptul UE: <http://eur-lex.europa.eu/>

Repertoriul legislației Uniunii Europene:

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/search.html?displayProfile=allRelAllConsDocProfile&qid=1491207221154&type=named&CC_1_CODED=01&name=browse-by:legislation-in-force&CC_2_CODED=0110)

[lex.europa.eu/search.html?displayProfile=allRelAllConsDocProfile&qid=1491207221154&type=named&CC_1_CODED=01&name=browse-by:legislation-in-force&CC_2_CODED=0110](http://eur-lex.europa.eu/search.html?displayProfile=allRelAllConsDocProfile&qid=1491207221154&type=named&CC_1_CODED=01&name=browse-by:legislation-in-force&CC_2_CODED=0110)

Sintezele legislației UE: <http://eur-lex.europa.eu/browse/summaries.html>

Prezentare sistematică a jurisprudenței

http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7046/ro/

Extrase din deciziile relevante ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, care vor fi furnizate masteranzilor

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul are un conținut practic, aducând instituțiile și dreptul Uniunii mai aproape de publicul român. Instituțiile sunt prezentate într-o viziune realistă, insistându-se asupra efectelor activității acestora asupra rezidenților din țara noastră și asupra modului în care reprezentanții noștri în instituțiile Uniunii, la toate nivelurile, pot influența decizia în aceste instituții. Normele Uniunii sunt studiate în relație cu normele naționale, din perspectiva unei interpretări și aplicări cât mai corecte. Prin studierea căilor de control jurisdicțional, masteranzii dobândesc competențe practice privind modul în care pot proteja în justiție drepturile subiective izvorâte din dreptul Uniunii.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	Examen scris		– 50%
10.5 Seminar/ Laborator	Participarea la dezbaterile de la seminar		– 25%
	Eseu		– 25%
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea instituțiilor Uniunii Europene, a izvoarelor de drept al Uniunii Europene, a relațiilor dintre ordinea juridică a Uniunii și ordinea juridică națională, a procedurilor de control jurisdicțional			

Data completării
01.10.2018

Titular de curs
**Lect. univ. dr. Emanoil Corneliu
Mogîrzan**

Titular de seminar
**Lect. univ.dr. Emanoil Corneliu
Mogîrzan**

Data avizării în departament

Director de departament
Prof. dr. Gabriela Pascariu

FIȘA DISCIPLINEI**1. Date despre program**

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Drept
1.3 Departamentul	Departamentul interdisciplinar Centrul de Studii Europene
1.4 Domeniul de studii	Drept
1.5 Ciclul de studii	II - Master
1.6 Programul de studii / Calificarea	Drept European

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Fiscalitate europeană						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. dr. Ioana Maria Costea						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. dr. Ioana Maria Costea						
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestru	I	2.6 Tip de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					50
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					41
Tutoriat					0
Examinări					2
Alte activități.....					0
3.7 Total ore studiu individual					133
3.8 Total ore pe semestru					175
3.9 Număr de credite					7

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	Drept civil. Drept European. Drept financiar.
4.2 De competențe	Cunoașterea noțiunilor și instituțiilor de drept civil. Cunoașterea noțiunilor și instituțiilor de drept european. Cunoașterea noțiunilor și instituțiilor de drept financiar.

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Nu este cazul
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Nu este cazul

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C.1. Cunoașterea, înțelegerea și utilizarea adecvată a conceptelor, teoriilor, paradigmelor și metodologiilor din domeniul fiscalității europene C.2. Aplicarea tehnicilor și instrumentelor specifice la anumite situații, procese, proiecte specifice. C.3. Aplicarea legislației naționale și/sau europene la situațiile de fapt. C.4. Interpretarea, corelarea și compararea instituțiilor juridice din dreptul național, dreptul european și dreptul internațional C.5. Utilizarea legislației în vigoare în analiza situațiilor juridice, în încadrarea lor corectă din punct de vedere juridic și în soluționarea lor
Competențe transversale	CT.1. Realizarea sarcinilor profesionale în mod eficient și responsabil CT.2. Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă individuală, precum și în echipă CT.3. Utilizarea eficientă a resurselor de comunicare și a surselor de informare CT.4. Sintetizarea de soluții generice și alternative la probleme punctuale de practică.

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general	O.1. Cursul va urmări identificarea și asimilarea principalelor probleme de practică instituțională și judiciară, în materia dreptului bugetar și fiscal, cu componentă europeană.
7.2. Obiectivele specifice	La finalizarea cu succes a acestei discipline, studenții vor fi capabili: <ul style="list-style-type: none">▪ să definească o serie de noțiuni specifice: buget, impozit, taxă etc.▪ să indice instituții competente în procedurile bugetare și fiscale naționale și europene.▪ să explice mecanismele de elaborare, aprobare, executare a bugetelor naționale și europene.▪ să explice mecanismul de impunere directă și coordonarea în plan european.▪ să explice mecanismul de impunere indirectă și coordonarea în plan european.▪ să identifice condițiile de legalitate ale unui act administrativ-fiscal.▪ să soluționeze o ipoteză practică privind procedura bugetară ori fiscală europeană.▪ să redacteze înscrisuri specifice stadiilor procesuale și poziției procesuale într-o speță.

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Noțiuni introductive. Fiscalitatea și dreptul fiscal	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Costea I.M, <i>Fiscalitate europeană</i> , Ed. Hamangiu, 2016
2.	Fiscalitate și drept fiscal în context supranațional și european	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore http://ec.europa.eu/budget/index.cfm Costea I.M, <i>Fiscalitate europeană</i> , Ed. Hamangiu, 2016

3.	Cadrul bugetar european. Elaborare. Aprobare	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore D.D. Șaguna, <i>Drept financiar</i> , ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, București, 2013. Costea I.M, <i>Fiscalitate europeană</i> , Ed. Hamangiu, 2016
4.	Cadrul bugetar european. Execuție. Încheierea exercițiului. Control	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore D.D. Șaguna, <i>Drept financiar</i> , ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, București, 2013. Costea I.M, <i>Fiscalitate europeană</i> , Ed. Hamangiu, 2016
5.	Frauda la bugetul Uniunii Europene. Nereguli bugetare.	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore D.D. Șaguna, <i>Drept financiar</i> , ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, București, 2013. Costea I.M, <i>Fiscalitate europeană</i> , Ed. Hamangiu, 2016
6.	Fiscalitate în contextul Uniunii Europene. Dispoziții fiscale în Tratat. Convențiile de evitare a dublei impuneri și dreptul european	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore D.D. Șaguna, <i>Drept financiar</i> , ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, București, 2013. Costea I.M, <i>Fiscalitate europeană</i> , Ed. Hamangiu, 2016 P. Serlooten, <i>Droit fiscal des affaires</i> , ed. a XII-a, Ed. Dalloz, Paris, 2013.
7.	Fiscalitate în contextul Uniunii Europene. Impozitarea directă – Directive și armonizare	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore D.D. Șaguna, <i>Drept financiar</i> , ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, București, 2013. Costea I.M, <i>Fiscalitate europeană</i> , Ed. Hamangiu, 2016 Costea I.M. <i>Optimizarea fiscală</i> , Ed. C.H.Beck, 2011
8.	Fiscalitate în contextul Uniunii Europene. Impozitarea directă – Directive și armonizare	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore D.D. Șaguna, <i>Drept financiar</i> , ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, București, 2013. Costea I.M, <i>Fiscalitate europeană</i> , Ed. Hamangiu, 2016 Costea I.M. <i>Optimizarea fiscală</i> , Ed. C.H.Beck, 2011
9.	Fiscalitate în contextul Uniunii Europene. Impozitare indirectă. Modele de armonizare fiscală	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Costea I.M, <i>Fiscalitate europeană</i> , Ed. Hamangiu, 2016 Costea I.M. <i>Optimizarea fiscală</i> , Ed. C.H.Beck, 2011 D. Pătroi (coord.), <i>TVA național vs. TVA comunitar</i> , Ed. C.H. Beck, București, 2013
10.	Procedura fiscală. Aspecte generice privind stabilirea și executare creanțelor fiscale. Sistemul fiscal român. Cooperare administrativ-fiscală în UE	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore D.D. Șaguna, <i>Drept financiar</i> , ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, București, 2013. Costea I.M, <i>Fiscalitate europeană</i> , Ed. Hamangiu, 2016 Costea I.M. <i>Optimizarea fiscală</i> , Ed. C.H.Beck, 2011

11.	Procedura fiscală. Aspecte generice privind stabilirea și executare creanțelor fiscale. Sistemul fiscal român. Cooperare administrativ-fiscală în UE	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Costea I.M, <i>Evaziunea fiscală</i> , Ed. C.H.Beck, 2011.
12.	Contenciosul fiscal. Aspecte generice privind contenciosul fiscal. Sistemul fiscal român. Aspecte de contencios fiscal în spațiul european	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore D.D. Șaguna, <i>Drept financiar</i> , ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, București, 2013. Costea I.M, <i>Fiscalitate europeană</i> , Ed. Hamangiu, 2016
13.	Evaziunea fiscală. Aspecte generice privind evaziunea fiscală. Sistemul fiscal român. Aspecte de drept european	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore http://ec.europa.eu/anti_fraud/ Costea I.M, <i>Evaziunea fiscală...</i> , Ed. C.H.Beck, 2011.
14.	Evaziunea fiscală. Aspecte generice privind evaziunea fiscală. Sistemul fiscal român. Aspecte de drept european	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore http://ec.europa.eu/anti_fraud/ Costea I.M, <i>Evaziunea fiscală...</i> , Ed. C.H.Beck, 2011.

Bibliografie**Referințe principale:**

1. Costea I.M, *Fiscalitate europeană*, Ed. Hamangiu, 2016.
2. Costăș C., *Drept financiar, Drept fiscal*. vol. I/II, Ed. Universul Juridic, 2016.

Referințe suplimentare:

1. D.D. Șaguna, *Drept fiscal*, ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, București, 2013.
2. L. Țățu, D. Cataramă, *Aspecte practice privind TVA*, Ed. C.H. Beck, București, 2010.
3. I.M. Costea, *Inspekția fiscală*, Ed. C.H. Beck, București, 2011.
4. I.M. Costea, *Optimizarea fiscală*, Ed. C.H. Beck, București, 2011
5. D. Pătroi (coord.), *TVA național vs. TVA comunitar*, Ed. C.H. Beck, București, 2013.
6. P. Serlooten, *Droit fiscal des affaires*, ed. a XII-a, Ed. Dalloz, Paris, 2013.

8.2	Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Noțiuni introductive	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Documente juridice Texte normative
2.	Procedura bugetară. Control. Prezentare teoretică	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Documente juridice Texte normative
3.	Procedura bugetară. Control. Studiu de caz	Problematizarea, studiul de caz	2 ore Documente juridice Texte normative
4.	Procedura bugetară. Control. Studiu de caz	Problematizarea, studiul de caz	2 ore Documente juridice Texte normative

5.	Procedura fiscală. Control. Prezentare teoretică	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Documente juridice Texte normative
6.	Procedura fiscală. Control. Studiu de caz	Problematizarea, studiul de caz	2 ore Documente juridice Texte normative
7.	Procedura fiscală. Control. Studiu de caz	Problematizarea, studiul de caz	2 ore Documente juridice Texte normative
Bibliografie 1. Revista Curierul fiscal 2. http://curia.europa.eu/ 3. http://ec.europa.eu/budget/index_fr.cfm 4. http://ec.europa.eu/taxation_customs/index_fr.htm			

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul are un înalt conținut practic și aplicat pentru a forma deprinderi specifice profesiilor juridice: avocat, judecător, procuror. În egală măsură, sunt cuprinse și elemente de drept adaptate funcțiilor din sistemul administrativ public. Cursul oferă formare profesională de specialitate corespunzând standardelor specifice asociațiilor profesionale (UNBR, UCCJR, CSM etc.). Cursul asigură formarea deprinderilor de calificare juridică a unei ipoteze bugetare/fiscale, de identificare a sediului materiei, de verificare a legalității acestora și de formulare a soluțiilor și remediilor legale. Cursul duce în secundar la formarea deprinderilor de redactare a înscrisurilor specifice contenciosului bugetar/fiscal.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	- identificarea corectă a soluțiilor legale - identificarea corectă a soluțiilor jurisprudențiale	Examen scris	– 50%
10.5 Seminar/ Laborator	- redactarea corectă a unui document juridic - identificarea corectă a problematicii juridice dintr-o speță	Prezentare orală Eseu tematic	– 25% – 25%
10.6 Standard minim de performanță Identificarea tipului de obligație bugetară/fiscală și a legislației naționale și europene aplicabile. Evaluarea legalității unei ipoteze bugetare/fiscale date. Identificarea parcursului administrativ și judiciar de control al legalității. Redactarea înscrisurilor specifice fiecărei etape a contenciosului fiscal.			

Data completării
01.10.2018

Titular de curs
Conf. dr. I.M.Costea

Titular de seminar
Conf. dr. I.M.Costea

Data avizării în departament

Director de departament
Prof. dr. Gabriela Pascariu

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de DREPT
1.3 Departamentul	Departamentul interdisciplinar Centrul de Studii Europene
1.4 Domeniul de studii	DREPT
1.5 Ciclul de studii	MASTER, Ciclul II de studii
1.6 Programul de studii / Calificarea	DREPT EUROPEAN

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	CONSTRUCȚIA EUROPEANĂ ȘI POLITICILE UNIUNII EUROPENE						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. dr. Cătălin Turliuc						
2.3 Titularul activităților de seminar	Prof. dr. Cătălin Turliuc						
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestru	I	2.6 Tip de evaluare	Examen	2.7 Regimul disciplinei	OB

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3. seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					35
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					38
Tutoriat					1
Examinări					5
Alte activități.....					0
3.7 Total ore studiu individual					119
3.8 Total ore pe semestru					175
3.9 Număr de credite					7

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	
4.2 De competențe	

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. Înțelegerea procesului general al construcției europene C2. Cunoașterea modului de formulare a politicilor europene C3. Identificarea principalelor metode prin care s-a realizat construcția europeană C4. Înțelegerea diacronică a adâncirii procesului de integrare europeană C5. Cunoașterea modalităților de extindere și evoluție a Uniunii Europene
Competențe transversale	CT1. Redactarea unei <i>position paper</i> cu privire la procesul construcției europene CT2. Cunoașterea și prezentarea avantajelor și limitelor procesului integrării europene CT3. Compararea soluțiilor și metodelor adoptate în vederea unor formulări ale unor politici europene

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general	Cunoașterea problematicii procesului construcției europene în manieră diacronică, a principalelor politici sectoriale și ale modului în care sunt formulate și adoptate deciziile la nivel european
7.2. Obiectivele specifice	<p>La finalizarea cu succes a acestei discipline, studenții vor fi capabili să:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Explice problematica generală a construcției europene ▪ Descrie procesul istoric al extinderii europene ▪ Utilizeze în mod eficient informațiile despre politicile actuale ale Uniunii Europene ▪ Analizeze evoluția politico- instituțională a Uniunii Europene ▪ Calculeze etapele procesului extinderii Uniunii Europene

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	<u>Curs introductiv.</u> Scopul și obiectivele cursului. Metodologia folosită. Importanța și relevanța cursului în contextul actual. Organisme și organizații europene anterior perioadei postbelice; istoric și semnificații.	Prelegere	2 ore
2.	<u>Evoluția Uniunii Europene.</u> Fundamentul istoric și teoretic al construcției europene. Originea și evoluția procesului de integrare. Organisme și institutii europene apărute în perioada postbelică.	Prelegere și prezenatre interactivă	2 ore
3.	<u>Evoluția Uniunii Europene.</u> Fundamentul istoric și teoretic al construcției europene. Originea și evoluția procesului de integrare. Organisme și institutii europene apărute în perioada postbelică.	Prelegere și prezenatre interactivă	2 ore

4.	<u>Uniunea politică: Maastricht.</u> Negocierea tratatului. Discuțiile asupra uniunii politice și a rolului ei după încheierea Războiului rece. Uniunea Europeană ca un actor mondial. Noua agenda transatlantică.	Prelegere și prezenatre interactivă	2 ore
5.	<u>Maastricht: Uniunea monetară și economică.</u> Dezbaterile asupra introducerii euro. Implicațiile economice, sociale și politice ale acestei decizii.	Prelegere și prezenatre interactivă	2 ore
6.	<u>Consolidarea Uniunii Europene.</u> Perioada post Maastricht și principalele tendințe de evoluție ale Uniunii Europene. Adaptarea și ajustarea instituțională; procese în desfășurare. Brexit.	Prelegere și prezenatre interactivă	2 ore
7.	<u>Politicile față de Europa Centrală și de Est.</u> Probleme ridicate de procesul lărgirii Uniunii. Atena 2003. «Valul 5 » și extinderea cu 10 în 2004 și cu 2 în 2007. Articulația politicilor față de această zonă. România și procesul extinderii Uniunii Europene.	Prelegere și prezenatre interactivă	2 ore
8.	<u>Viitorul integrării europene.</u> Potențialul și limitele extinderii Uniunii Europene pe termen mediu și lung.	Prelegere și prezenatre interactivă	2 ore
9.	<u>Cadru organizațional al securității europene.</u> Instituții implicate în problematica securității europene. Cadru teoretic și conceptual. Interrelații între UEO, NATO, OSCE.	Prelegere și prezenatre interactivă	2 ore
10.	<u>Politica securității europene.</u> Dezvoltarea istorică a organizațiilor și instituțiilor chemate să contribuie la asigurarea securității. Dezbateri privind locul și rolul acestor instituții. Politica externă și de securitate comună	Prelegere și prezenatre interactivă	2 ore
11.	<u>Extinderea spre Est: Oportunități și obstacole.</u> Noua arhitectura de securitate în perioada următoare Războiului rece. Reforma NATO și a celorlalte instituții și organizații implicate. Madrid, Praga, București și procesul extinderii NATO.	Prelegere și prezenatre interactivă	2 ore
12.	<u>Conflicte și “construcția” păcii.</u> Zone de potențial conflict. Mijloace de păstrare și impunere a păcii. Implicația structurilor europene și euroatlantice.	Prelegere și prezenatre interactivă	2 ore
13.	<u>Viitorul securității europene.</u> Noi dezvoltări și implicații. Rolul instituțional al organismelor și organizațiilor existente. Strategii de abordare și	Prelegere și prezenatre interactivă	2 ore

	prevenire a eventualelor conflicte.		
14.	<u>România și structurile de securitate existente.</u> Rolul și poziția României în arhitectura de securitate actuală. Opțiuni și perspective rezultate din aderarea la NATO. România și problematica securității zonale, continentale și mondiale (Kosovo, Afganistan, Irak). Conflictele înghețate.	Prelegere și prezențe interactive	2 ore

Bibliografie

Referințe principale:

1. Peter Calvocoressi, **Politica mondială după 1945**, Editura Allfa, București, 2002
2. Florian Gârz, **Bătălia pentru Europa**, București, 1997
3. Grigore Silași, **Integrarea europeană monetară**, Editura Orizonturi Universitare, Timișoara, 1998
4. ***Documente de bază ale Comunității și Uniunii Europene**, Polirom, Iași, 1999
5. ***Pascal Fontaine, Construcția europeană de la 1945 până în zilele noastre**, Institutul European, Iași, 1998
6. Bertrand Commelin, **Europa economică**, Institutul European, Iași, 1998
7. Philippe Moreau Defarges, **Organizațiile internaționale contemporane**, Institutul European, Iași, 1998
8. ***Charles Zorgbibe, Construcția europeană. Trecut, prezent, viitor**, Editura Trei, 1998
9. Guillaume Courty, Guillaume Devin, **Construcția europeană**, Edit. CNI Coresi s.a., București, 2003
10. ***Nicolae Păun, Istoria construcției europene**, Edit. Fundației pentru Studii Europene, Cluj-Napoca, 1999
11. Nicolae Păun, Adrian Ciprian Păun, Georgiana Ciceo, **Europa unită, Europa noastră**, Edit. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003
12. ***Octav Bibere, Uniunea Europeană între real și virtual**, Editura All, București, 1999
13. **Manualul NATO**, București, 1996
14. ***Elizabeth Pond, Renașterea Europei**, Editura Pandora M, București, 2003
15. Cătălin Turliuc, **Interwind Destinies. Modern Romania and its Ethnic Groups**, Junimea, Iași, 2003.
16. Cătălin Turliuc, **Istoria și teoria relațiilor internaționale**, Cantes, Iași, 2000
17. ***Helen & William Wallace, Policy-Making in the European Union**, Oxford University Press, Oxford, 1996, tradusă **Procesul politic în Uniunea europeană**, Ediția a IV-a, Editura Arc, Chișinău, 2004
18. Michael J. Baun, **An Imperfect Union**, Westview Press, Boulder, 1996
19. William James Adams, **Singular Europe: Economy and Polity of the European Community After 1992**, Ann Arbor, Univ. of Michigan Press, 1992
20. Robert Keohane, Stanley Hoffman, **The New European Community: Decisionmaking and Institutional Change**, Westview, Boulder, 1991
21. Juliet Lodge, **The European Community and the Challenge of the Future**, St. Martin Press, New York, 1993
22. John Pinder, **European Community: The Building of a Union**, Oxford University Press, Oxford, 1991
23. ***John Pinder, Uniunea Europeană. Foarte scurtă introducere**, Edit. All, București, 2005
24. Stelian Scăunaș, **Uniunea Europeană. Construcție, Instituții, Drept**, Edit. All Beck, București, 2005
25. **România NATO**, vol I, Preaderarea, București, 2003
26. ***Christopher Booker, Richard North, Uniunea Europeană sau Marea Amăgire. Istoria secretă a construcției europene**, Edit. Antet, București, 2004
27. Francois de Rose, **Al III lea Război mondial nu a avut loc. Nato și Pacea**, Editura Nemira, București, 1988
28. Sergio Romano, **50 de ani de istorie mondială**, Edit. Fundației Culturale Române, București, 1999

*Lucrările notate cu * sunt fundamentale*

Referințe suplimentare:

Paginile de internet ale principalelor organisme și instituții euroatlantice

8.2	Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Organisme și organizații europene anterior perioadei postbelice; istoric și semnificații.	Dialog. Prezentare referat	2 ore
2.	Fundamentul istoric și teoretic al construcției europene	Dialog. Prezentare referat	2 ore
3.	Originea și evoluția procesului de integrare. Organisme și institutii europene apărute în perioada postbelică	Dialog. Prezentare referat	2 ore
4.	Negocierea tratatului de la Maastricht. Discuțiile asupra uniunii politice și a rolului ei după încheierea Războiului rece	Dialog. Prezentare referat	2 ore
5.	Dezbaterea asupra introducerii euro. Implicațiile economice, sociale și politice ale acestei decizii.	Dialog. Prezentare referat	2 ore
6.	Perioada post Maastricht și principalele tendințe de evoluție ale Uniunii Europene	Dialog. Prezentare referat	2 ore
7.	Probleme ridicate de procesul lărgirii Uniunii	Dialog. Prezentare referat	2 ore
8.	Potențialul și limitele extinderii Uniunii Europene pe termen mediu și lung	Dialog. Prezentare referat	2 ore
9.	Politica externă și de securitate comună. Identitatea europeană de apărare	Dialog. Prezentare referat	2 ore
10.	Noua arhitectura de securitate în perioada următoare Războiului rece	Dialog. Prezentare referat	2 ore
11.	Mijloace de păstrare și impunere a păcii. Implicația structurilor europene și euroatlantice.	Dialog. Prezentare referat	2 ore
12.	Strategii de abordare și prevenire a eventualelor conflicte.	Dialog. Prezentare referat	2 ore
13.	Opțiuni și perspective rezultate din aderarea la NATO. România și problematica securității zonale, continentale și mondiale (Kosovo, Afganistan, Irak).	Dialog. Prezentare referat	2 ore
14.	Rolul și poziția României în arhitectura de securitate actuală.	Dialog. Prezentare referat	2 ore

Bibliografie

- Peter Calvocoressi, **Politica mondială după 1945**, Editura Allfa, București, 2002
Philippe Moreau Defarges, **Organizațiile internaționale contemporane**, Institutul European, Iași, 1998
Charles Zorgbibe, **Construcția europeană. Trecut, prezent, viitor**, Editura Trei, 1998
Guillaume Courty, Guillaume Devin, **Construcția europeană**, Edit. CNI Coresi s.a., București, 2003
Nicolae Păun, **Istoria construcției europene**, Edit. Fundației pentru Studii Europene, Cluj-Napoca, 1999
Manualul NATO, Bucuresti, 1996

Elizabeth Pond, **Renașterea Europei**, Editura Pandora M, București, 2003
John Pinder, **Uniunea Europeană. Foarte scurtă introducere**, Edit. All, București, 2005
România NATO, vol I, Preaderea, București, 2003
Christopher Booker, Richard North, **Uniunea Europeană sau Marea Amăgire. Istoria secretă a construcției europene**, Edit. Antet, București, 2004
Francois de Rose, **Al III lea Război mondial nu a avut loc. Nato și Pacea**, Editura Nemira, București, 1988
Sergio Romano, **50 de ani de istorie mondială**, Edit. Fundației Culturale Române, București, 1999

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina oferă cunoștințele și premisele generale ale angajării pe viitor în structurile și instituțiile europene

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	Asimilarea cunoștințelor și rezolvarea problemelor enunțate	Dialog	50%
10.5 Seminar/ Laborator	Înșușirea deprinderilor de analiză și prezentare enunțate la curs, participarea la discuții, prezență activă	Scris și dialog	50%
10.6 Standard minim de performanță			
Elaborarea unui referat, participare activă la seminarii și răspuns satisfăcător la minimum un subiect de examen			

Data completării
01.10.2018

Titular de curs
Prof. dr. Cătălin Turliuc

Titular de seminar
Prof. dr. Cătălin Turliuc

Data avizării în departament

Director de departament
Prof. univ. dr. Gabriela PASCARIU

FIȘA DISCIPLINEI**1. Date despre program**

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Drept
1.3 Departamentul	Departamentul interdisciplinar Centrul de Studii Europene
1.4 Domeniul de studii	Drept
1.5 Ciclu de studii	MASTER, Ciclu II de studii
1.6 Programul de studii / Calificarea	DREPT EUROPEAN

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Drept administrativ european						
2.2 Titularul activităților de curs	Dr. Petruț-George Bran						
2.3 Titularul activităților de seminar	Dr. Petruț-George Bran						
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestru	II	2.6 Tip de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei*	OB

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					45
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
Pregătire seminare, teme, referate, portofolii și eseuri					31
Tutoriat					1
Examinări					2
Alte activități					
3.7 Total ore studiu individual					119
3.8 Total ore pe semestru					175
3.9 Număr de credite					7

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	
4.2 De competențe	

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Sală de curs
5.2 De desfășurare a seminarului	Sală de curs/seminar

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C.1. Cunoașterea aprofundată și utilizarea adecvată a conceptelor, teoriilor, paradigmelor și metodologiilor din domeniul dreptului administrativ european C.2. Utilizarea adecvată a terminologiei specifice dreptului administrativ european C.3. Cunoașterea legislației românești și a legislației Uniunii Europene C.4. Înțelegerea și interpretarea corectă a actelor normative din dreptul administrativ european C.5. Capacitatea de a elabora argumente în sprijinul propriilor idei în legătură cu o temă dată C.6. Capacitatea de a realiza o cercetare independentă a unui text juridic nou care nu a mai fost studiat anterior
Competențe transversale	CT.1. Îndeplinirea sarcinilor profesionale în mod eficient și responsabil, cu respectarea regulilor deontologice specifice domeniului juridic CT.2. Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă individuală, precum și în echipă, cu respectarea profilului profesional și a palierelelor ierarhice CT.3. Utilizarea eficientă și critică a resurselor de documentare și a surselor de informare și de formare profesională, atât în limba română, cât și într-o limbă străină de circulație internațională

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general	Cunoașterea specificului și funcționării instituțiilor dreptului administrativ în unele țări ale Uniunii Europene și ale dreptului administrativ european
7.2 Obiectivele specifice	La finalizarea cu succes a acestei discipline, studenții: <ul style="list-style-type: none">▪ vor cunoaște izvoarele dreptului administrativ al unor țări membre și ale Uniunii Europene și ierarhia acestora;▪ vor cunoaște principiile generale ale dreptului administrativ european;▪ vor fi capabili să definească și să descrie organizarea și funcționarea instituțiilor politice și administrative ale Uniunii Europene, precum și relațiile dintre acestea;▪ vor cunoaște mecanismele de control al legalității deciziilor administrative;▪ vor fi capabili să interpreteze normele juridice ale Uniunii Europene.

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Istoricul dreptului administrativ în țări din Uniunea Europeană	prelegere interactivă	2 ore
2.	Izvoarele dreptului administrativ în țări din Uniunea Europeană	prelegere interactivă	2 ore
3.	Organizarea structurilor administrative în unele țări ale Uniunii Europene	prelegere interactivă	2 ore
4.	Principiul legalității	prelegere interactivă	2 ore
5.	Protecția juridică împotriva abuzurilor administrației	prelegere interactivă	2 ore

6.	Administrația publică în Uniunea Europeană	prelegere interactivă	2 ore
7.	Conceptul de drept administrativ al Uniunii Europene	prelegere interactivă	2 ore
8.	Izvoarele dreptului administrativ european	prelegere interactivă	2 ore
9.	Principii generale ale dreptului administrativ european	prelegere interactivă	2 ore
10.	Instituții politice potrivit Tratatului de la Lisabona	prelegere interactivă	2 ore
11.	Structurile administrative potrivit Tratatului de la Lisabona	prelegere interactivă	2 ore
12.	Proceduri de adoptare a deciziilor potrivit Tratatului de la Lisabona	prelegere interactivă	2 ore
13.	Controlul legalității deciziilor administrative	prelegere interactivă	2 ore
14.	Relațiile instituțiilor comunitare cu parlamentele naționale	prelegere interactivă	2 ore

Bibliografie**Referințe principale:**

1. Ioan Alexandru ș.a. *Dreptul administrativ în Uniunea Europeană*, Editura Lumina Lex, București, 2007;
2. Ioan Alexandru, *Drept administrativ european*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2010;
3. Verginia Vedinaș, *Drept administrativ*, Ediția a VIII-a, revăzută și actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2014.

Referințe suplimentare:

- *Tratatul Uniunii Europene*, Editura Universul Juridic, București, 2013;
- *Tratatul de la Lisabona*, în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, C 306, 17.12.2007 (ediția în limba română; eur-lex.europa.eu);
- EUR-Lex Access to European Union Law (eur-lex.europa.eu).

8.2	Seminar	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Libertatea potrivit lui Montesquieu Principiul separației puterilor Teoria suveranității legii potrivit lui A.V. Dicey	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (1)
2.	Prevederea dreptului la rezistență în Legea fundamentală a Germaniei (1949) Organizarea administrativă a Germaniei Principiul egalității în Constituția Italiei (1948) Conceptul de suveranitate parlamentară în Regatul Unit Cele trei sisteme juridice diferite aplicate în Regatul Unit	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (2)
3.	Aspecte specifice organizării structurilor administrative în unele țări ale Uniunii Europene: Franța, Regatul Unit, Germania și Italia	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (3)

4.	Legalitatea în Franța	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (4)
5.	Puterea discreționară a administrației în Franța	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (5)
6.	Principiul cooperării loiale între Uniunea Europeană și statele membre Cooperarea administrativă	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (6)
7.	Germania: - Statul de drept - Actul administrativ - Justiția administrativă - Știința administrativă	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (7)
8.	Codificarea dreptului procedurii administrative europene Importanța statului de drept Necesitatea unor reguli uniforme în domeniul dreptului public Necesitatea consolidării structurii administrative interne a Uniunii Europene	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (8)
9.	Principiul separației Principiul cooperării	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (9)
10.	Consolidarea Parlamentului European Președinția Consiliului. Regula majorității calificate Includerea Consiliului European în rândul instituțiilor Uniunii Europene	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (10)
11.	Procedura alegerii președintelui Comisiei	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (11)
12.	Procedura legislativă ordinară	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (12)
13.	Competența Curții de Justiție	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (13)
14.	Respectarea principiului subsidiarității Cooperarea interparlamentară	Problematizarea, conversația euristică, analiză pe text	2 ore; - Fișa de seminar (14)

Bibliografie

- G. Braibant, *Le droit administratif français*, Presse de la Fondation Nationale des Sciences Politiques & Dalloz, Paris, 1984
- P.G. Bran, *Libertatea potrivit lui Florentinus și potrivit lui Montesquieu. Observații critice*, în *Pandectele Române*, nr. 6, 2015, 121-127
- P.G. Bran, *Libertatea romană. Limite și constrângeri juridice*, în *Studii și Cercetări Juridice*, nr. 3, 2015, 397-402
- A. de Laubadère, *Traité de droit administratif*, Neuvième édition, Tome I, Paris, Librairie générale de droit de jurisprudence, 1984
- A.V. Dicey, *Introduction à l'étude du droit constitutionnel*, Traduction française de André Batut et Gaston Jèze, Paris, V. Giard & E. Brière Libraires-Éditeurs, 1902
- Otto Mayer, *Le droit administratif allemand*, Édition française par l'auteur, Tome Premier, Partie Générale, Paris, V. Giard & E. Brière Libraires-Éditeurs, 1903
- Montesquieu, *De l'Esprit des lois. Défence de l'Esprit des lois*, Tome Premier, le texte –

- édition de 1758, Paris, Ernest Flammarion Éditeur, [1909]
- J. Schwarze, *Der Reformvertrag von Lissabon – Wesentliche Elemente des Reformvertrages*, in J. Schwarze, A. Hatje (Hrsg.), *Der Reformvertrag von Lissabon*, Europarecht, Beiheft 1/2009, Nomos Verlag, Baden-Baden 2009, 9-27
 - J. Schwarze, *L'état actuel et les perspectives du droit administratif européen – L'entrée en matière*, in J. Schwarze, *L'état actuel et les perspectives du droit administratif européen – Analyses de droit comparé*, Bruylant, Bruxelles, 2010, 11-30
 - Elena Simina Tănăsescu, *Constituția Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord. Prezentare generală*, în Ștefan Deaconu (coordonator), Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, Silviu Gabriel Barbu, *Codex constituțional. Constituțiile statelor membre ale Uniunii Europene*, Volumul II, Monitorul Oficial, București, 2015, 205-260
 - *Tratatele Uniunii Europene*, Editura Universul Juridic, București, 2013;
 - *Tratatul de la Lisabona*, în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, C 306, 17.12.2007 (ediția în limba română; eur-lex.europa.eu);
 - EUR-Lex Access to European Union Law (eur-lex.europa.eu).

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Cunoașterea teoretică aprofundată a noțiunilor de drept administrativ european oferă cadrul unei perspective juridice profesionale, în care studenții vor fi capabili să înțeleagă comparativ elementele specifice unor ordini de drept diferite, cât și să comunice eficient în contextul cooperării în cadrul instituțiilor europene.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	Dovedirea însușirii conținuturilor prin răspunsul corect la minim 50% din subiectele de examinare scrisă	Examen scris	75 %
10.5 Seminar	Dovedirea însușirii conținuturilor prin: participarea la discuțiile din seminare, prezentarea liberă a unui referat pe o temă dată	Evaluarea continuă a activității la seminar	25% și condiție de prezentare la examen
10.6 Standard minim de performanță			
Răspunsuri corecte la minimum 50% din temele de la examinarea scrisă; realizarea în proporție de minimum 75% a prezenței și activității la seminar			

Data completării
01.10.2018

Titular de curs
Dr. Petruț-George Bran

Titular de seminar
Dr. Petruț-George Bran

Data avizării în departament

Director de departament
Prof. dr. Gabriela Pascariu

FIȘA DISCIPLINEI**1. Date despre program**

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Drept
1.3 Departamentul	Departamentul interdisciplinar Centrul de Studii Europene
1.4 Domeniul de studii	Drept
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studii / Calificarea	Drept European

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Dreptul funcției publice europene						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. dr. Ada-Iuliana Popescu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. dr. Ada-Iuliana Popescu						
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestru	II	2.6 Tip de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3. seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					50
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					42
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					50
Tutoriat					0
Examinări					2
Alte activități.....					0
3.7 Total ore studiu individual					144
3.8 Total ore pe semestru					200
3.9 Număr de credite					8

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	Drept administrativ. Drept European. Dreptul muncii
4.2 De competențe	Cunoașterea noțiunilor și instituțiilor de drept administrativ. Cunoașterea noțiunilor și instituțiilor de drept european. Cunoașterea noțiunilor și instituțiilor de dreptul muncii.

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Nu este cazul
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Nu este cazul

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C.1. Cunoașterea, înțelegerea și utilizarea corectă a noțiunilor privind funcția publică europeană și condițiile exercitării acesteia C.2. Cunoașterea etapelor derulării carierei funcționarilor publici europeni C.3. Însușirea principiilor și normelor care guvernează etica și deontologia profesională a funcționarilor publici români și europeni C.4. Corelarea și compararea drepturilor și îndatoririlor specifice funcționarilor publici reglementate în dreptul național și dreptul european C.5. Soluționarea corectă a unor situații juridice referitoare la activitatea administrației publice europene prin aplicarea legislației în vigoare
Competențe transversale	CT.1. Îndeplinirea eficientă și responsabilă a atribuțiilor în cadrul instituțiilor administrației publice naționale și europene, respectând etica și deontologia profesională CT.2. Capacitatea de se integra și relaționa eficient în echipe de lucru pluridisciplinare și specializate, asumând responsabilitatea asociată CT.3. Capacitatea de autoevaluare a performanțelor și nevoilor de dezvoltare profesională, concomitent cu identificarea și exploatarea oportunităților de formare continuă

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general	O.1. Cursul va urmări identificarea și asimilarea principalelor noțiuni referitoare la exercitarea funcției publice europene, la statutul funcționarilor publici europeni și la deontologia profesională ale activităților desfășurate de aceștia.
7.2. Obiectivele specifice	La finalizarea cu succes a acestei discipline, studenții vor fi capabili: <ul style="list-style-type: none">▪ să definească noțiuni specifice precum funcția publică europeană, administrație publică europeană etc.▪ să indice drepturile și obligațiile profesionale specifice funcționarilor publici europeni▪ să explice condițiile de angajare ale unui funcționar public în cadrul administrației publice europene▪ să explice criteriile și procedura de promovare a funcționarilor publici în sistemul administrativ european▪ să soluționeze o situație juridică conflictuală referitoare la activitatea administrativă europeană▪ să redacteze înscrisuri specifice cu ocazia soluționării unor situații juridice concrete

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Aspecte introductive privind funcția publică europeană și funcționarul public european	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, problematizarea, conversația euristică	2 ore (1, 2, 9)
2.	Particularități instituționale ale aparatului administrativ european	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, problematizarea, conversația euristică	2 ore (2, 10)
3.	Statutul funcționarilor publici europeni. Drepturi și obligații profesionale	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, problematizarea, conversația euristică	2 ore (2, 10, 6)

4.	Reglementarea eticii și deontologiei profesionale a activității funcționarilor publici în dreptul național și dreptul european	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, problematizarea, conversația euristică	4 ore (4,6,8)
5.	Accesul la funcția publică europeană. Condiții și proceduri	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, problematizarea, conversația euristică	2 ore (2, 6, 8)
6.	Statutul și cariera funcționarului public european	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, problematizarea, conversația euristică	4 ore (1,2, 8, 9)
7.	Relațiile de muncă în cazul funcționarului public european	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, problematizarea, conversația euristică	2 ore (6, 8)
8.	Regimul juridic special al anumitor categorii de funcționari publici europeni. Privilegii și imunități	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, problematizarea, conversația euristică	4 ore (6, 10)
9.	Răspunderea disciplinară a funcționarului public european	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, problematizarea, conversația euristică	2 ore (4, 5, 8)
10.	Răspunderea penală a funcționarului public european	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, problematizarea, conversația euristică	2 ore (6, 7)
11.	Evoluția sistemului administrativ european. Bune practici, provocări și riscuri	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, explicația, problematizarea, conversația euristică	2 ore (2,6,10)

Bibliografie

Referințe principale:

1. Alexandru, Ioan, *Tratat de administrație publică*, Editura Universul Juridic, București, 2008.
2. Apostol Tofan, Dana, *Instituții administrative europene*, Editura C.H. Beck, București, 2006.
3. Iorgovan, Antonie, *Tratat de drept administrativ*, vol.I, Ediția 4, Ed. All Beck, București, 2005.
4. Fuerea, Augustin, *Dreptul Uniunii Europene*, Ed. Universul juridic, București, 2016.
5. Nedelcu, Iulian, *Aspecte teoretice și practice privind legalitatea funcției publice în Uniunea Europeană* "Conteciosul administrativ în spațiul european", Editura Universitaria, Craiova, 2006.
6. Popescu Petrovski, Diana Marilena, *Statutul funcționarilor publici din România și din Uniunea Europeană principii, drepturi și obligații*, Editura I.R.D.O., București, 2011.
7. Simionescu Elena-Giorgiana, Dungan, Petre, *Funcționarul public și răspunderea penală*, Ed. Haman București, 2016.
8. Ștefănescu, Ioan, Traian, *Tratat teoretic și practice de drept al muncii*, Ed. Universul juridic, București, 2007.
9. Vedinaș, Verginia, *Drept administrativ*, ediția a –X-a, Ed. Universul Juridic, București, 2017.
10. Vedinaș, Verginia, Călinoiu, Constanța, *Statutul funcționarului public european*, ediția a II-a, revizuită actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2007.

Referințe suplimentare:

1. Statutul funcționarilor Uniunii Europene, http://ec.europa.eu/civil_service/index_ro.htm.
2. Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările ulterioare.
3. Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților

- publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției.
- O.U.G. nr. 1209/2003 privind organizarea și dezvoltarea carierei funcționarilor publici.
 - Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.
 - Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii.
 - Legea nr. 7/2004 privind Codul de conduită a funcționarilor publici.
 - Regulamentul (CE, EURATOM) nr.723/2004 al Consiliului din 22 martie 2004 privind Statutul funcționarilor Comunităților Europene și regimul aplicabil altor agenți publicat în J.O. L124 din 27 aprilie 2004.
 - Regulamentul Consiliului nr.420/2008 din 14 mai 2008 privind ajustarea remunerațiilor și a pensiilor funcționarilor și ai altor agenți ai Uniunii Europene publicat în J.O. L127 din 15 mai 2008.
 - Decizia Comisiei Europene nr.1588 din 28 aprilie 2004 privind dispozițiile generale de aplicare referitoare la desfășurarea anchetelor administrative și procedura disciplinară, http://ec.europa.eu/index_ro.htm.
 - Decizia Comisiei Europene nr.1597 din 28 aprilie 2004 privind măsurile prin care se urmărește asigurarea calității funcționarilor pentru serviciul public european, http://ec.europa.eu/index_ro.htm.
 - Decizia Comisiei Europene nr.458 din 22 martie 2005 privind programul oficial de stagii al Comisiei Europene.
 - Decizia Comisiei Europene din 12 noiembrie 2008 de stabilire a normelor privind experții naționali detașați și experților naționali în formare pe lângă serviciile Comisiei Europene, http://ec.europa.eu/index_ro.htm.

8.2	Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Noțiuni introductive	Problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Documente juridice Texte normative
2.	Particularități privind funcția publică europeană	Problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Documente juridice Texte normative
3.	Funcționarul public european. Concept și clasificări	Problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Documente juridice Texte normative
4.	Statutul funcționarului public european. Drepturi și îndatoriri profesionale	Problematizarea, studiul de caz	2 ore Documente juridice Texte normative
5	Aspecte teoretice și practice privind etica și deontologia profesională	Problematizarea, conversația euristică, studiul de caz	4 ore Documente juridice Texte normative
6.	Recrutarea și stagii funcționarului public european	Problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Documente juridice Texte normative
6.	Evaluarea, avansarea, promovarea și formarea continuă a funcționarului public european	Problematizarea, conversația euristică, studiul de caz	4 ore Documente juridice Texte normative
7.	Condițiile de muncă ale funcționarului public european	Problematizarea, conversația euristică, studiul de caz	2 ore Documente juridice Texte normative
8.	Protecția juridică acordată funcționarilor publici europeni. Privilegii și imunități	Problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	4 ore Documente juridice Texte normative
9.	Condițiile angajării răspunderii disciplinare pentru funcționarii publici europeni	Problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Documente juridice Texte normative
10.	Răspunderea penală a funcționarilor publici europeni. Particularități	Problematizarea, conversația euristică, studiul de caz	4 ore Documente juridice Texte normative

Bibliografie

1. Statutul funcționarilor Uniunii Europene, http://ec.europa.eu/civil_service/index_ro.htm.
2. Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările ulterioare.
3. Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției.
4. O.U.G. nr. 1209/2003 privind organizarea și dezvoltarea carierei funcționarilor publici.
5. Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.
6. Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii.
7. Legea nr. 7/2004 privind Codul de conduită a funcționarilor publici.
8. Regulamentul (CE, EURATOM) nr.723/2004 al Consiliului din 22 martie 2004 privind Statutul funcționarilor Comunităților Europene și regimul aplicabil altor agenți publicat în J.O. L124 din 27 aprilie 2004.
9. Regulamentul Consiliului nr.420/2008 din 14 mai 2008 privind ajustarea remunerațiilor și a pensiilor funcționarilor și ai altor agenți ai Uniunii Europene publicat în J.O. L127 din 15 mai 2008.
10. Decizia Comisiei Europene nr.1588 din 28 aprilie 2004 privind dispozițiile generale de aplicare referitoare la desfășurarea anchetelor administrative și procedura disciplinară, http://ec.europa.eu/index_ro.htm.
11. Decizia Comisiei Europene nr.1597 din 28 aprilie 2004 privind măsurile prin care se urmărește asigurarea calității funcționarilor pentru serviciul public european, http://ec.europa.eu/index_ro.htm.
12. Decizia Comisiei Europene nr.458 din 22 martie 2005 privind programul oficial de stagii al Comisiei Europene.
13. Decizia Comisiei Europene din 12 noiembrie 2008 de stabilire a normelor privind experții naționali detașați și experților naționali în formare pe lângă serviciile Comisiei Europene, http://ec.europa.eu/index_ro.htm.

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul îmbină teoria și practica pentru a forma deprinderi specifice pentru juriștii care urmează să desfășoare activități în cadrul instituțiilor administrației publice europene. În același timp, cursul se adresează și avocaților, judecătorilor și procurorilor care, în desfășurarea activității profesionale se pot confrunta cu situații conflictuale specifice administrației europene. Cursul oferă formare profesională de specialitate corespunzând standardelor specifice asociațiilor profesionale (UNBR, UCCJR, CSM, ANFP etc.).

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	- identificarea corectă a soluțiilor legale - identificarea corectă a soluțiilor jurisprudențiale	Examen scris	50%
10.5 Seminar/ Laborator	- identificarea corectă a problematicii juridice în teorie și practică	Prezentare orală Eseu tematic	- 25% - 25%
10.6 Standard minim de performanță			
Obținerea notei de minim 5 la examenul final și a mediei finale (activitate de seminar 50%, notă examen 50%) de minim 5.			

Data completării
01.10.2018

Titular de curs
Conf. dr. A.I. Popescu

Titular de seminar
Conf. dr. A.I. Popescu

Data avizării în departament

Director de departament
Prof. dr. Gabriela Pascariu

FIȘA DISCIPLINEI**1. Date despre program**

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Drept
1.3 Departamentul	Departamentul interdisciplinar Centrul de Studii Europene
1.4 Domeniul de studii	Drept
1.5 Ciclul de studii	Master, ciclul II de studii
1.6 Programul de studii / Calificarea	Drept european

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Convenția europeană a drepturilor omului. Jurisprudența CEDO						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. dr. Snejana SULIMA						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. dr. Snejana SULIMA						
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestru	2	2.6 Tip de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					45
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					42
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					42
Tutoriat					1
Examinări					3
Alte activități.....					0
3.7 Total ore studiu individual					133
3.8 Total ore pe semestru					175
3.9 Număr de credite					7

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	
4.2 De competențe	

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Sala de curs cu dotari media (proiector, computer, sistem audio-video), tabla, cretă, flipchart, markere
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Sala de seminar cu dotari media (proiector, computer, sistem audio-video), tabla, cretă, flipchart, markere

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none">- Asimilarea unui vocabular specific disciplinei.- Competențe de interpretare a CEDO.- Abilitatea de a utiliza în practica profesională cunoștințele aprofundate legate de interpretarea CEDO.- Capacitatea de punere în aplicare a exigențelor jurisprudențiale așa cum reies din hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none">- Capacitatea de a identifica legăturile dintre problematica drepturilor omului în dreptul european și cel național.- Capacitatea de a aborda chestiuni complexe care necesită cunoașterea dreptului convențional al drepturilor omului.

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general	<ul style="list-style-type: none">- Aprofundarea cunoștințelor referitoare la CvEDO și la mecanismele ei de protecție a drepturilor omului la nivel european.- Deprinderea cercetării juridice asupra Convenției Europene a Drepturilor Omului prin metode generale și specifice (analiză, comentariu de text, demonstrație).
7.2. Obiectivele specifice	La finalizarea cu succes a acestei discipline, studenții vor fi capabili să: <ul style="list-style-type: none">▪ Explice necesitatea protecției drepturilor omului prin intermediul CEDO▪ Descrie mecanismele de protecție a drepturilor omului la nivel european▪ Utilizeze limbajul propriu protecției europene a drepturilor omului▪ Analizeze cauzele din jurisprudența CEDO

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Curs I – Considerații introductive <ol style="list-style-type: none">1. Consiliul Europei – promotor al protecției drepturilor omului în Europa2. CEDO – fundament al protecției drepturilor omului la nivel european	Prelegere	2 ore Note de curs
2.	Curs II - Principii generale de interpretare a CEDO <ol style="list-style-type: none">1. Interpretarea evolutivă2. Marja națională de apreciere3. Principiul proporționalității	Prelegere	2 ore Note de curs
3.	Curs III – Drepturi cu caracter primordial pentru persoane, protejate de CEDO <ol style="list-style-type: none">1. Dreptul la viață	Prelegere	2 ore Note de curs

4.	2. Protecția contra torturii și a tratamentelor inumane sau degradante	Prelegere	2 ore Note de curs
5.	3. Protecția contra sclaviei	Prelegere	2 ore Note de curs
6.	4. Dreptul la libertate și siguranță	Prelegere	2 ore Note de curs
7.	5. Dreptul la respectarea vieții private și de familie, a domiciliului și a corespondenței	Prelegere	2 ore Note de curs
8.	6. Dreptul la libertatea gândirii, conștiinței și religiei	Prelegere	2 ore Note de curs
9.	7. Drepturile privind educația	Prelegere	2 ore Note de curs
10.	8. Dreptul la libertatea de exprimare	Prelegere	2 ore Note de curs
11.	9. Drepturi și libertăți politice și asociative	Prelegere	2 ore Note de curs
12.	Curs IV – Discriminarea în viziunea CEDO 1. Discriminarea raportată la unul dintre drepturile CEDO 2. Interdicția generală a discriminării	Prelegere	2 ore Note de curs
13.	Curs V – Drepturi cu caracter procedural protejate de CEDO 1. Dreptul al un proces echitabil 2. Dreptul la un recurs efectiv	Prelegere	2 ore Note de curs
14.	Curs VI – Drepturi cu caracter economic protejate de CEDO 1. Lectura articolului 1 din Protocolul adițional la CEDO 2. Procedura aplicabilă în cazul încălcării dreptului de proprietate	Prelegere	2 ore Note de curs

Bibliografie

Referințe principale:

BÎRSAN, Corneliu, *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole*. Ediția 2, Editura C.H. Beck, București, 2010.

BOGDAN, Dragoș Sebastian, SELEGEAN, Mihai, *Drepturi și libertăți fundamentale în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului*, Editura ALL Beck, București, 2005.

CALIN, Dragoș, ȚĂNDĂRESCU, Bianca, VASILESCU, Mihaela, COTOVARU, Paula-Andrada, RAMAȘCANU, Beatrice, MILITARU, Ionuț, MILITARU, Serena, LĂCĂTUȘU, Roxana, ZAHARIA, Lucia, CÎRCIUMARU, Lavinia, LĂNCRĂJAN, Alexandra, *Hotărârile CEDO în cauzele împotriva României – 1994-2009. Analiză, consecințe, autorități potențial responsabile*, 5 volume, Editura Universitară, 2010.

CALIN, Dragoș (Coord.), *Hotărârile CEDO în cauzele împotriva României – 2014. Analiză, consecințe, autorități potențial responsabile*, Editura Universitară, 2015.

CALIN, Dragoș (Coord.), *Magistrații și instanțele judecătorești în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Hotărâri relevante*, Editura Universitară, 2013.

CHIRIȚĂ, Radu, *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentarii și explicații*, ediția 2, Editura C.H. Beck, București, 2008

CROITORU, Mirela Steluța, *Dreptul de proprietate în jurisprudența CEDO*, Editura Hamangiu, 2010.

POPESCU, Corneliu-Liviu, *Drepturile de procedură în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (2001-2002)*, Editura ALL Beck, București, 2003.

POPESCU, Corneliu-Liviu, *Jurisprudența Curții europene a Drepturilor Omului - 2004*, Editura ALL Beck, 2006.

POPESCU, Corneliu-Liviu, *Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) pronunțate în cauzele împotriva României*, Editura All Beck, București, 2003.

POPESCU, Corneliu-Liviu, *Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (1999-2002)*, Editura All Beck, București, 2003.

PREDESCU, Ovidiu, *Convenția europeană a drepturilor omului și implicațiile ei asupra dreptului penal român*, Editura Lumina Lex., București, 1998.

RAMAȘCANU, Beatrice, *Jurisprudența CEDO în cauzele împotriva României. Culegere de hotărâri pentru examenele de admitere și promovare în magistratură*. Teste grilă, ed. a 2-a, Hamangiu, 2009.

Referințe suplimentare:

RENUCCI, Jean-François, *Tratat de drept european al drepturilor omului*, Editura Hamangiu, București 2009.

SUDRE, Frédéric, *Droit européen et international des droits de l'homme*, 10e édition revue et augmentée, PUF, Paris, 2011.

8.2	Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Interdicția discriminării	Prezentare PPT	2 ore Jurisprudența CEDO
2.	Protecția datelor	Prezentare PPT	2 ore Jurisprudența CEDO
3.	Opinii și informații	Prezentare PPT	2 ore Jurisprudența CEDO
4.	Protecția drepturilor omului în regim de detenție	Prezentare PPT	2 ore Jurisprudența CEDO
5.	Drepturile minorităților	Prezentare PPT	2 ore Jurisprudența CEDO
6.	Protecția copiilor Drepturi parentale	Prezentare PPT	2 ore Jurisprudența CEDO
7.	Cauzele pilot	Prezentare PPT	2 ore Jurisprudența CEDO

Bibliografie

SUDRE, Frédéric, MARGUÉNAUD, Jean-Pierre, ANDRIANTSIMBAZOVINA, Joël, GOUTTENOIRE, Adeline, LEVINET, Michel, *Marile hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului*, Rosetti International, București, 2011.

<http://www.coe.int>;

[http://www.echr.coe.int/ECHR/Homepage FR](http://www.echr.coe.int/ECHR/Homepage_FR)

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina contribuie la formarea abilităților profesionale specifice în corelația cu standardele profesionale aplicabile profesiilor juridice.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	Capacitate de asimilare și redare	examen	50
10.5 Seminar/ Laborator	Capacitate de analiză și sinteză	Prezentare orală cu ajutorul unui support sub formă de referat sau Ppt	50
10.6 Standard minim de performanță			
Frecvență; parcurgerea bibliografiei; participarea la dezbateri la seminar, dovedirea însușirii noțiunilor fundamentale			

Data completării
01.10.2018

Titular de curs
Lect. dr. Snejana SULIMA

Titular de seminar
Lect. dr. Snejana SULIMA

Data avizării în departament

Director de departament
Prof. dr. Gabriela Pascariu

FIȘA DISCIPLINEI**1. Date despre program**

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Drept
1.3 Departamentul	Departamentul interdisciplinar Centrul de Studii Europene
1.4 Domeniul de studii	Drept
1.5 Ciclul de studii	Master, ciclul II de studii
1.6 Programul de studii / Calificarea	Drept European

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Probleme de drept material al Uniunii Europene						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. dr. Emanoil Corneliu Mogîrzan						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. dr. Emanoil Corneliu Mogîrzan						
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestru	II	2.6 Tip de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3. seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					60
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					50
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat					1
Examinări					2
Alte activități.....					1
3.7 Total ore studiu individual					144
3.8 Total ore pe semestru					200
3.9 Număr de credite					8

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	Dreptul Uniunii Europene
4.2 De competențe	Cunoașterea bazelor dreptului Uniunii Europene, a instituțiilor, a izvoarelor de drept, a mijloacelor de control jurisdicțional

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C.1. Cunoașterea principalelor teme ale dreptului material al Uniunii, în care un loc esențial îl ocupă libertățile de circulație din cadrul pieței interne și obstacolele din calea acestora, precum și libera concurență</p> <p>C.2. Capacitatea de a analiza jurisprudența relevantă a Curții Europene de Justiție a Uniunii Europene, pentru înțelegerea raționamentelor și a metodelor proprii de interpretare</p> <p>C.3. Capacitatea de a analiza, interpreta și aplica normele materiale adoptate de instituțiile politice ale UE</p> <p>C.4. Capacitatea de a soluționa cazuri practice, în lumina precedentelor statuate de Curtea Europeană de Justiție</p>
Competențe transversale	<p>CT.1. Identificarea și realizarea sarcinilor profesionale în mod eficient și responsabil, cu respectarea regulilor deontologice specifice</p> <p>CT.2. Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă individuală, precum și în echipă</p> <p>CT.3. Utilizarea eficientă a resurselor de comunicare și a surselor de informare și de formare profesională asistată, atât în limba română, cât și într-o limbă străină de circulație internațională</p> <p>CT.4. Susținerea unor opinii juridice în vederea soluționării unor spețe de drept al Uniunii Europene, din perspectiva părților litigante și a judecătorului național</p>

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general	<p>O.1. Pentru masteranzii care nu au noțiuni de drept material, disciplina asigură familiarizarea cu specificul acestui important domeniu al dreptului Uniunii Europene. În același timp, cursul se adresează masteranzilor care au cunoștințe prealabile în domeniu, urmărind să le aprofundeze.</p>
7.2. Obiectivele specifice	<p>La finalizarea studiului acestei discipline, studenții vor fi capabili:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ să cunoască principalele teme ale dreptului material al Uniunii, în care un loc esențial îl ocupă libertățile de circulație din cadrul pieței interne, precum și libera concurență▪ să dobândească noțiunile introductive despre libera concurență în Uniunea Europeană▪ să identifice principalele instrumente juridice care guvernează piața internă și libera concurență▪ să poată identifica diferitele obstacole pe care le întâmpină cetățenii și mediul de afaceri în exercitarea libertăților de circulație▪ să identifice mijloacele juridice prin care persoanele fizice și juridice pot depăși aceste obstacole▪ să identifice distorsiunile care provin din nerespectarea regimului concurenței, care afectează piața internă▪ să interpreteze și să aplice normele de drept material al Uniunii Europene▪ să susțină opinii juridice în soluționarea unor spețe de drept ale Uniunii Europene, din perspectiva părților litigante și a instanței naționale sau a Uniunii Europene▪ să protejeze în fața instanțelor naționale și ale Uniunii drepturile subiective izvorâte din dreptul Uniunii

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	I. Piața internă. Libera circulație a mărfurilor. Noțiuni introductive. Noțiunea de marfă	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația	2 ore Note de curs

		euristică, observația dirijată.	
2.	1) Interzicerea taxelor vamale și a taxelor cu efect echivalent (art. 28 și 30 TFUE) 1.1. Introducere. Prevederile tratatelor constitutive 1.2. Taxele vamale 1.3. Taxele cu efect echivalent taxelor vamale 1.4. Excepții: cazuri în care taxele cu efect echivalent sunt admisibile	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
3	2) Interzicerea fiscalității discriminatorii sau protecționiste 2.1. Chestiuni generale 2.2. Fiscalitatea discriminatorie (art. 110 alin. 1 TFUE) a. Discriminarea directă b. Discriminarea indirectă 2.3. Fiscalitatea protecționistă (art. 110 alin. 2 TFUE) 2.4. Raportul dintre aplicarea art. 30 și art.110 TFUE	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
4.	3) Interzicerea restricțiilor cantitative și a măsurilor cu efect echivalent 3. 1. Chestiuni generale 3.2. Restricțiile cantitative 3.3. Măsurile cu efect echivalent a) Directiva 70/50/CEE b) Decizia Dassonville (cauza 8/74)	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
5.	c) Obstacole discriminatorii în calea circulației mărfurilor 3.3. Excepții prevăzute de art. 36 TFUE	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
6.	3.4. Măsurile naționale aplicabile fără distincție între mărfurile autohtone și cele din import a) Decizia Cassis de Dijon.	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
7.	b) Decizia Keck c) Evoluția ulterioară deciziei Keck	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
8.	d) Cerințele imperative de interes general și raportul cu excepțiile prevăzute de art. 36 TFUE 3.5 Măsurile cu efect echivalent la export	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
9.	4) Armonizarea legislațiilor naționale în domeniul liberei circulații a mărfurilor 4.1. Noțiunea de armonizare 4.2. Armonizarea în cadrul pieței comune și în cel al pieței interne. Procedurile și metodele de armonizare	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
10.	II. Libertatea de circulație a persoanelor și serviciilor 1) Dreptul de a practica o activitate salariată într-un alt stat membru a) Noțiunea comunitară de lucrător	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs

	b) Înlăturarea discriminărilor și a obstacolelor nediscriminatorii c) Excepția aplicabilă angajaților din administrația publică		
11.	2) Dreptul de a practica o activitate independentă într-un alt stat membru sau dreptul de a presta servicii a) Dreptul de stabilire b) Dreptul la liberă prestare a serviciilor c) Excepția aplicabilă activităților ce participă la exercitarea autorității publice	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
12.	3) Reguli comune celor două libertăți a) Recunoașterea reciprocă a diplomelor și a calificărilor b) Dreptul de ședere c) Îngrădirea dreptului la liberă circulație pentru considerente de ordine publică, securitate publică, sănătate	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
13.	III. Elemente ale dreptului concurenței în Uniunea Europeană 1) Acordurile anticoncurențiale	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs
14.	2) Abuzul de poziție dominantă	Expunerea însoțită de mijloace tehnice, prelegerea, explicația, problematizarea, conversația euristică, observația dirijată.	2 ore Note de curs

Bibliografie**Referințe principale:**

P. Craig, G. De Burca, *Dreptul Uniunii Europene*, Ed. Hamangiu, 2017
Catherine Barnard, *The Substantive Law of the European Union*, O.U.P., 2016
Claude Blumann et Louis Dubouis, *Droit matériel de l'Union européenne*, 6e édition, Montchrestien; Collection Précis Domat, 2012
Alina Kaczorowska, *European Union Law*, Routledge, 2013
Marianne Dony, *Droit de l'Union européenne*, 4e édition revue et augmentée, Editions de l'Université de Bruxelles, Bruxelles, 2012

Referințe suplimentare:

Damian Chalmers ș.a., *European Union Law*, 2nd edition, Cambridge Univ. Press, 2010

8.2	Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1	Piața internă. Comerțul liber	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
2	Noțiunea de marfă Interzicerea taxelor vamale și a taxelor cu efect echivalent	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative

3	Interzicerea fiscalității discriminatorii sau protecționiste	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
4	Interzicerea restricțiilor cantitative și a măsurilor cu efect echivalent Decizia Dassonville (cauza 8/74)	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
5	Obstacole discriminatorii în calea circulației mărfurilor Excepții prevăzute de art. 36 TFUE	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
6	Măsuri naționale aplicabile fără distincție între mărfurile autohtone și cele din import a) Decizia Cassis de Dijon.	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
7	b) Decizia Keck c) Evoluția ulterioară deciziei Keck	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
8	Cerințele imperative de interes general și raportul cu excepțiile prevăzute de art. 36 TFUE Măsurile cu efect echivalent la export	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
9	Armonizarea legislațiilor naționale în domeniul liberei circulații a mărfurilor	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
10	Libertatea de circulație a persoanelor	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
11	Libertatea de circulație a serviciilor	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
12	Reguli comune pentru libertatea de circulație a persoanelor și libertatea de circulație a serviciilor	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
13	Acordurile anticoncurențiale	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative

14	Abuzul de poziție dominantă	Problematizarea, expunerea însoțită de mijloace tehnice, conversația euristică, observația dirijată, studiul de caz.	2 ore Note de curs Documente juridice Texte normative
----	-----------------------------	--	--

Bibliografie

- P. Craig, G. De Burca, *Dreptul Uniunii Europene*, Ed. Hamangiu, 2017
Catherine Barnard, *The Substantive Law of the European Union*, O.U.P., 2016
Alina Kaczorowska, *European Union Law*, Routledge, 2013
Extrase din deciziile relevante ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, care vor fi furnizate masteranzilor
Surse web
- ec.europa.eu/
- eur-lex.europa.eu/
- <http://eur-lex.europa.eu/browse/summaries.html?locale=ro>
- curia.europa.eu

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul are un conținut practic. Masteranzii vor dobândi cunoștințe despre dreptul material al Uniunii, care, aplicându-se direct la raporturile juridice în care sunt implicați și particularii, au efecte importante în viața oricărui locuitor din Uniunea Europeană. Masteranzii vor dobândi capacitatea de a analiza deciziile Curții de Justiție a Uniunii Europene, de a interpreta și aplica normele materiale ale Uniunii, pentru apăra cât mai eficientă în justiție drepturile prevăzute de sistemul juridic al Uniunii.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	Examen scris		– 50%
10.5 Seminar/ Laborator	Participarea la dezbaterile de la seminar Eseu		– 25% – 25%

10.6 Standard minim de performanță

Cunoașterea libertăților de circulație în Uniunea Europeană, a limitărilor permise de dreptul Uniunii, a obstacolelor nelegale instituite de state în libertăților, cunoașterea principalelor teme ale dreptului concurenței din Uniunea Europeană

Data completării
01.10.2018

Titular de curs
**Lect. univ. dr. Emanoil Corneliu
Mogîrzan**

Titular de seminar
**Lect. univ. dr. Emanoil Corneliu
Mogîrzan**

Data avizării în departament

Director de departament
Prof. dr. Gabriela Pascariu